

Pengiktirafan Unesco perkukuh usaha pelihara adat pribumi

Published on: Monday, August 17, 2026
By: Ricardo Unto

ATSUKO dan Yuanhai menerima dokumen FPIC daripada Shalmon sambil disaksikan oleh tetamu lain..

TUARAN: Sekolah Adat Anak Negeri Sabah (Saans) menerima lawatan penilaian akhir daripada delegasi Unesco pada Jumaat sebagai sebahagian daripada usaha mendapatkan pengiktirafan dalam rangka Taman Geopark Global Unesco Kinabalu.

Pemimpin negeri dan masyarakat selain golongan akademik, menekankan peranan Saans dalam memelihara adat resam, ilmu masyarakat pribumi, bahasa serta usaha pemuliharaan berasaskan komuniti sepanjang lawatan itu.

Pembantu Menteri kepada Ketua Menteri Datuk Maijol Mahap berkata adat merupakan warisan hidup yang terus dipelihara menerusi keluarga, komuniti, amalan tradisi, golongan tua serta penyampaian ilmu daripada satu generasi kepada generasi seterusnya.

“Apabila kita bercakap mengenai adat, kita bukan sekadar bercakap tentang sesuatu yang diwarisi daripada masa lalu, sebaliknya mengenai sesuatu yang terus hidup pada masa kini,” katanya.

Maijol berkata walaupun kerajaan boleh menubuhkan dan mentadbir Mahkamah Anak Negeri (Man) serta menyediakan undang-undang dan struktur pentadbiran yang diperlukan, kehidupan adat sebenarnya bermula dalam kalangan masyarakat.

Katanya Saans dan Man memainkan peranan berbeza tetapi kedua-duanya mempunyai kebergantungan asas yang sama, iaitu memastikan adat terus hidup.

Beliau berkata Kerajaan Negeri mengiktiraf usaha Saans dan akan terus memberikan sokongan sedaya mungkin.

Sementara itu Ahli Parlimen Tuaran Datuk Seri Madius Tangau berkata beliau menyokong penuh inisiatif untuk mengiktiraf dan meletakkan Saans dalam rangka Geopark Global Unesco Kinabalu.

“Warisan pribumi kita bukan sekadar catatan mengenai masa silam, tetapi legasi hidup – sumber identiti, kebijaksanaan, nilai dan ilmu yang terus membentuk masyarakat serta hubungan kita dengan alam semula jadi,” katanya.

Madius berkata pengiktirafan Unesco akan memberikan keterlihatan dan kredibiliti lebih besar di peringkat antarabangsa kepada inisiatif itu selain menggalakkan kerjasama lebih kukuh antara komuniti pribumi, kerajaan, ahli akademik dan organisasi antarabangsa.

Timbalan Pengarah Institut Kajian Orang Asal Borneo (Boriis), Universiti Malaysia Sabah (UMS) Profesor Madya Dr Jeannet Stephen berkata Saans terdiri daripada rangkaian 44 sekolah tidak formal yang dikendalikan komuniti dengan setiap komuniti pribumi mengekalkan bahasa dan warisan adat masing-masing.

Jeannet yang juga Ketua Living Lab Sekolah Adat Anak Negeri Saans-UMS, berkata Living Lab itu menyokong usaha pendokumentasian secara sistematik terhadap ilmu yang telah diajar oleh komuniti supaya ia tidak hanya bergantung kepada ingatan individu.

Katanya Saans turut berusaha mendapatkan penyenaian dalam Daftar Amalan Perlindungan Baik Unesco, dengan dokumentasi disokong oleh Living Lab, Lembaga Kebudayaan Negeri Sabah (LKNS) dan Jabatan Warisan Negara.

Presiden Persatuan Komuniti Adat Anak Negeri Sabah dan pengasas Saans Shalmon Sanangan berkata inisiatif itu bermula pada 2019 berikutan kebimbangan masyarakat bahawa ilmu adat yang dimiliki golongan tua, termasuk pengetahuan ekologi tradisional, undang-undang adat dan sejarah lisan, mungkin lenyap jika tidak diwariskan.

Beliau berkata Saans sejak itu berkembang menjadi rangkaian yang mewakili 44 komuniti etnik pribumi di seluruh Sabah dengan setiap satu mengekalkan identiti, bahasa dan amalan tersendiri menerusi sekolah yang dipimpin komuniti.

“Kami bukan meminta anda menyediakan ruang untuk kami, sebaliknya kami meminta agar ruang yang sememangnya telah wujud untuk kami diiktiraf,” katanya.

Pada majlis itu Shalmon turut menyerahkan dokumen Persetujuan Bebas, Awal dan Bermaklumat (FPIC) Orang Asal kepada penilai Unesco, Dr Atsuko Niina dan Dr Yuanhai Zhang.